

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/79/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714202697
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6714202697.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Banská Bystrica, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a Mgr. Dušana Ďuriana vo veci starostlivosti o maloletú I. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom O. XXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, dieťa rodičov matky X. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXX a otca W. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXX, v konaní o návrhu navrhovateľky B. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. 9, H. o zverenie maloletej I. L. do náhradnej osobnej starostlivosti o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 1P/8/2014-61 z 13. júna 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Maloletú I. L. zveril okresný súd do náhradnej osobnej starostlivosti B. B. s vymedzením jej povinnosti vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má len v bežných veciach. V podstatných veciach sa vyžaduje schválenie súdom. Obom rodičom uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej Karolíny, matke vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa, otcovi vo výške 100 € mesačne, obom počnúc dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku k rukám navrhovateľky B. B.. Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodol tak po zistení, že maloletá I. vyrastala u rodičov v nevhodnom prostredí. Rodičia požívali alkoholické nápoje vo zvýšenej miere a pod vplyvom alkoholu dochádzalo medzi nimi ku konfliktom. Matka maloletej riešila situáciu odchodom z domácnosti s maloletou k cudzím ľuďom. Vzhľadom na pretrvávajúce problémy s požívaním alkoholu u rodičov maloletej I. už v minulosti bol nad výchovou maloletej zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny nariadený dohľad v roku 2012. Toto výchovné opatrenie nespĺnilo svoj účel, preto úrad práce, sociálnych vecí a rodiny navrhol už v januári 2014 zveriť maloletú I. predbežným opatrením do osobnej starostlivosti p. B. B., ktorú navštevovala maloletá spolu so svojou staršou sestrou X. -B. B., ktorá taktiež pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov matkou I. L.L. bola zverená do osobnej starostlivosti otca - syna navrhovateľky. Okresný súd Zvolen predbežným opatrením v konaní sp. zn. 11P/3/2014 zveril maloletú do osobnej starostlivosti X. B.. Krajský súd v Banskej Bystrici toto rozhodnutie okresného súdu potvrdil a od februára 2014 žije maloletá I. v domácnosti navrhovateľky. Maloletá I. sama pred kolíznym opatrovníkom prejavila vôľu žiť v domácnosti rodiny B. z dôvodu, že sa za matku požívajúcu alkoholické nápoje hanbí. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny označil prostredie, v ktorom navrhovateľka žije, za vyhovujúce pre výchovu maloletej I.. Za účelom preverenia tvrdení matky, že niekoľko mesiacov abstínuje, si súd vyžiadal správu od B.. Q. V., psychiatricky, ktorú matka vo februári 2014 po zverení maloletej do osobnej starostlivosti navrhovateľky predbežným opatrením začala navštevovať. B.. Q. V. súdu oznámila, že matke doporučila ústavnú protialkoholickú liečbu, s ktorou matka nesúhlasila, že sa chce liečiť iba ambulantne. Z tejto správy súd zistil, že matka sa nie vždy dostaví k lekárke v určený deň kontroly, zadané úlohy plní len parciálne alebo

vôbec a i keď je test na alkohol pri návšteve lekára negatívny, z výsledkov laboratórnych vyšetrení krvi možno usúdiť s vysokou pravdepodobnosťou, že matka pokračuje v pití. Nedá sa však uprieť snaha a túžby matky po návrate dcéry do domácej starostlivosti. K prognóze liečby sa lekárka nevedela vyjadriť z dôvodu častého zlyhania ambulantnej liečby u žien. Matku odoslala k psychológovi, kam začala chodiť a do klubu abstinentov, kde matka nechodí. Preto prognózu z uhla pohľadu lekára považuje za neistú.

Na žiadosť súdu vykonal s maloletou kolízny opatrovník pohovor v dňoch 30. 04. 2014 a 09. 06. 2014. Pri oboch maloletá Karolína zhodne uviedla, že sa v rodine B. cíti dobre, navrhovateľku a jej manžela oslovuje „starká“ a „starký“, hoci v skutočnosti to nie sú jej starí rodičia, ale starí rodičia sestry X. - B..

S odkazom na ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) okresný súd zdôraznil, že zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti nie je trvalé riešenie. Pokiaľ dôjde k zmene pomerov v rodine rodičov maloletej I., najmä pokiaľ matka jednoznačne preukáže, že dlhodobo abstínuje a že je reálny predpoklad, že nebude pokračovať v požívaní alkoholických nápojov, nič nebude brániť tomu, aby sa matka o maloletú I. osobne starala. S prihliadnutím však na patologickú situáciu v rodine nie je momentálne domáce prostredie v rodine rodičov maloletej I. vhodné pre dieťa. Zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky považoval súd za vhodnejšie riešenie než nariadenie ústavnej starostlivosti maloletej.

O povinnosti rodičov prispievať na výživu maloletej I. k rukám navrhovateľky, rozhodol podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine v spojení s § 62 ods. 1 Zákona o rodine vychádzajúc z pomerov rodičov, u ktorých zistil, že matka je nezamestnaná, dávky v hmotnej núdzi nepoberá, žiadny príjem nemá, i keď uzavrela dohodu o vykonaní práce so zamestnávateľom ProAct Group s. r. o., so sídlom v Galante. Otec je živnostník podľa vlastného udania s príjmom 800 € mesačne. Matka má vyživovaciu povinnosť ešte k maloletej X. - B. a otec len k maloletej I..

Trvy konania žiadnemu z účastníkov nepriznal z dôvodu, že konanie sa mohlo začať aj bez návrhu (§ 146 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O. s. p.“).

Odvolanie proti rozsudku okresného súdu podala len matka maloletej. Nesúhlasila so zverením maloletej I. do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky B. B., ktorú vo vzťahu k maloletej označila za cudziu osobu. Kolízny opatrovník mal mylné informácie o jej osobe od ľudí, ktorí ju ohovárajú a nepoznajú. Pri šetrení úrad práce nikdy nenašiel domácnosť zanedbanú, vždy bolo poriadene, navarené a nikdy ju nenašli pod vplyvom alkoholu. Za nepravdivé označila tvrdenie, že maloletá I. L. pravidelne navštevovala domácnosť navrhovateľky. Chodila tam iba občas cez prázdniny najviac na 5 dní so svojou staršou sestrou. Oslovenie „starká“, „starký“ si asi vynútili starí rodičia X. - B. alebo staršia dcéra X. - B., ktorá je ich pravá vnučka. Odkedy je maloletá u navrhovateľky, môže sa s dcérou stretávať len pred školou z dôvodu, že rodina B. jej nedovolí stretávať sa s maloletou v ich domácnosti. Maloletá I. ju navštevuje. Po pobyte doma nechce odchádzať na západ k navrhovateľke, vždy jej musí hovoriť, aby ešte vydržala, kým sa vec nevyrieši. Pre dcéru je stresujúce, že nemôže byť doma vo svojom rodinnom prostredí so svojou matkou. Situácia v rodine sa zmenila, preto nie je dôvod, aby bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky. Svoj aktuálny vzťah k alkoholu nemôže preukázať potvrdeniami od lekárov z dôvodu dovolenkového obdobia. Ona ako matka si je vedomá svojej chyby a alkohol už nepožíva. Žiadala, aby krajský súd zmenil rozhodnutie okresného súdu a návrh navrhovateľky na zverenie maloletej I. do náhradnej osobnej starostlivosti zamietol.

Navrhovateľka žiadala potvrdiť rozsudok okresného súdu. Matka maloletej X. L. nie je podľa nej schopná starať sa o maloletú. Je nespoľahlivá. Odkedy bola maloletá I. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky matka sa nepodujala absolvovať protialkoholické liečenie napriek tomu, že jej bola táto liečba odporúčaná lekárom. Matka si neplní vyživovaciu povinnosť voči maloletej. Neplní si ju ani voči dcére X. - B. B. a vyživovaciu povinnosť si prestal plniť aj otec maloletej W. L.. Maloletá navštevovala počas veľkých školských prázdnin matku, ale viackrát ju našla pod vplyvom alkoholu. K matke chce chodiť len v doprovode staršej sestry X. - B. alebo keď je otec doma. Pokiaľ otec maloletej je v práci, ktorú má na turnusy, matka si vodí do domu pánsku spoločnosť, s ktorou popíja. Maloletá I. vie už aj z telefonického rozhovoru s matkou, kedy je pod vplyvom alkoholu. Konflikty v rodine matky naďalej pretrvávajú, po požití alkoholických nápojov sa s manželom vzájomne napádajú a viac krát riešili situáciu v rodine navrhovateľky policajti, ktorí uskutočnili výjazd na žiadosť N. R., starej matky maloletej

I.. Matka sa v minulosti vulgárne správala k maloletej. Nevenovala sa jej v učení. Je pravda, že udržiava domácnosť v poriadku, ale varením sa nezaťažuje. I. oslovuje ju s manželom „starká“ a „starký“ odvtedy, ako ich začala navštevovať so svojou sestrou X. - B.. O maloletú I. sa stará ako najlepšie vie.

Otec maloletej sa k odvolaniu matky nevyjadril.

Kolízny opatrovník dieťaťa poukázal vo vyjadrení k odvolaniu matky na dlhodobu pretrvávajúce problémy v rodine L.. Túto rodinu eviduje úrad už od roku 2002, kedy vznikali nezhody už v prvom manželstve p. L. a problémy a požívanie alkoholu pokračuje aj po uzavretí nového manželstva, z ktorého pochádza maloletá I.. Matka bola už aj v minulosti upozorňovaná na dôsledky neuváženého a nekontrolovateľného požívania alkoholu. Aj rodinní príslušníci matky poukazovali na dlhodobu nepriaznivé prostredie, v ktorom maloletá I. žila a vyrastala. Na požívanie alkoholu matkou upozornil úrad práce, sociálnych vecí a rodiny aj Obecný úrad Sielnica. Kolízny opatrovník vyčerpал všetky možnosti nápravy a vzhľadom k tomu, že sa situácia v rodine nezmenila, skôr mala tendenciu zhoršenia, oslovil vzdialenejšiu rodinu maloletej vo veci zverenia maloletej I. do náhradnej osobnej starostlivosti a výrazný záujem prejavila iba p. B.. Maloletá I. má so svojou sestrou X. - B. vytvorený veľmi silný citový vzťah. Niekoľko rokov so svojou sestrou navštevuje rodinu B.. I. sa po zverení do náhradnej osobnej starostlivosti p. B. vyjadriala, že mamu má rada, ale je spokojná v rodine p. B. a chcela by, aby to tak aj ostalo do budúcnosti. Matku by chcela iba navštevovať. Z pobytu u matky počas letných prázdnin sa maloletá I. vrátila schudnutá o 2 kg v zlom psychickom stave. Maloletá I. sa vyjadriala, že matka málo varila. Medzi rodinou B. a matkou maloletej bolo dohodnuté pravidlo, že matka bude maloletú kontaktovať dva krát do týždňa. Matka túto dohodu nerešpektuje. Matka niekoľkokrát denne telefonicky kontaktuje maloletú, niekedy aj pod vplyvom alkoholu. Telefonátmi ju vydiera a vyvíja na ňu psychický nátlak, aby sa vrátila do jej domácnosti. Matka sa sťažuje, že nemá upravený styk s maloletou I. a tvrdí, že si podá návrh na úpravu styku, ale doteraz tak neurobila. Matka chodí iba pred školu, ktorú maloletá navštevuje, čaká tam na dieťa. I. sa vyjadriala, že má strach chodiť do školy, nakoľko sa bojí, že ju mama bude čakať pred školou a bude opitá. I. sa za matku hanbí. Kolízny opatrovník je v telefonickom a písomnom kontakte s B.. Q. V., odbornou lekárkou, u ktorej sa matka lieči zo závislosti na alkohole. Tvrdenia matky, že je vysporiadaná s alkoholom, nie sú pravdivé. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene si vyžiadal od B.. V. odbornú správu, v závere ktorej je uvedené: „pacientka je výrazne motivovaná k abstinencii túžbou po spolužití s dcérou, avšak vzhľadom na osobnostné charakteristiky - emočne nestabilnú hraničnú osobnosť, sa túžba a reálne napĺňanie liečebného režimu a práce na sebe rozchádzajú. Nedokáže ukončiť patologický vzťah s manželom, vďaka jeho pitiu a agresívnemu správaniu v ebrietach, je rodinné prostredie ohrozujúce vývoj dieťaťa. Menovaná aj napriek tomu, že je nezamestnaná, nebola ochotná nastúpiť protialkoholickú ústavnú liečbu. Opakovane bola motivovaná k tomu, že je to najrýchlejšia cesta k návratu dieťaťa do rodiny. Druhým krokom je vystaňovanie manžela, ktorý je naďalej dôvodom ťažko patologického prostredia a nemá ochotu ani prísť do ambulancie. Čo sa týka budúcnosti vzhľadom na patologickú rodinnú situáciu, je prognóza skôr nepriaznivá, čo sa týka ostatnej spolupráce pacientky, v liečbe mimo abstinencie je limitovaná osobnými charakteristikami, pacientka v rámci výberu medzi dcérou a manželom urobila rozhodnutia aj s dôsledkami, vybrala si spolužitie s manželom“. Kolízny opatrovník kontaktuje aj školu, ktorú maloletá I. navštevuje. Pri poslednom telefonickom rozhovore triedna učiteľka maloletej I. uviedla, že táto je spokojná, veselá, hravá a usmiata. Pani B. so školou spolupracuje. Zúčastňuje sa rodičovských združení. Dňa 17. 09. 2014 sa na úrad práce, sociálnych vecí a rodiny dostavila v značne podnapitom stave matka X. L., ktorá nevedela ani uviesť dôvod svojej návštevy. Rozhovor s ňou v jej stave nebol možný. Úrad má vedomosť, že rodičia si vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k maloletej neplnia. Vzhľadom na tento stav navrhuje, aby bol rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správny.

Okresný súd prejednal vec na pojednávaní. Skutkový stav zistil v dostatočnom rozsahu. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie. Po tomto zistení prejednal odvolací súd vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

Podľa § 28 ods. 1 písm. a/, ods. 2 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa.

Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Osobná starostlivosť o maloleté dieťa je v prvom rade úlohou rodičov. Povinnosť starať sa o svoje dieťa je rodičom uložená zákonom. Ak si ale rodičia tieto svoje povinnosti neplnia, musí v záujme zdravého vývoja dieťaťa zasiahnuť súd a úrady. Zverenie dieťaťa do výchovy iného občana než rodiča (ktorého podmienkou nie je, aby rodičia boli pozbavení rodičovských práv) je výnimkou zo zásady, že výchova maloletých detí je uskutočňovaná vlastnými rodičmi. Pre zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby môžu byť dané objektívne alebo subjektívne príčiny na strane rodičov. V konaní bolo preukázané, že zo subjektívnych príčin na strane rodičov maloletej I. nie je zabezpečená náležitá starostlivosť o maloleté dieťa zo strany rodičov. Dieťa žilo u rodičov v stresujúcom prostredí, ktoré vytvárali rodičia tým, že vo zvýšenej miere požívali alkoholické nápoje a v agresívnom alkoholickom opojení vzájomné konflikty medzi sebou riešili aj fyzickými útokmi. Maloletá hľadala únik z tejto domácnosti tým, že so svojou staršou sestrou X. - B. B. začala spontánne navštevovať domácnosť navrhovateľky a vytvorila si k nej a jej manželovi puto skôr než súd rozhodol o tom, že pani B. s manželom majú nahradiť osobnú starostlivosť rodičov o maloletú I.. Matka maloletej nevníma objektívne vzniknutú situáciu a za vzniknutý stav, že sa nemôže osobne starať o maloletú I., viní iných. Objektívna realita je však preukázaná dlhodobým sledovaním rodiny zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý evidoval a kontroloval matku už od roku 2002 z dôvodu, že sa nestarala dostatočne ani o prvú dcéru X. - B., ktorá bola rozhodnutím súdu zverená do osobnej starostlivosti svojho otca B. B.. Matka a otec maloletej B. nezmenili svoje správanie a neprestali požívať alkoholické nápoje ani keď bol nariadený dohľad úradu práce, sociálnych vecí a rodiny u rodičov maloletých detí. Matka pred prvostupňovým súdom aj v odvolacom konaní tvrdí, že je s alkoholom „vysporiadaná“, že nepožíva alkoholické nápoje a predloží o tom aj potvrdenie od lekárov. Žiadne potvrdenie preukazujúce, že by sa podrobila úspešne protialkoholickému liečbe a zvládla tento problém nepredložila. Naopak, správa B.. Q. V., u ktorej sa matka zo závislosti na alkohole lieči, adresovaná kolíznemu opatrovníkovi potvrdzuje, že matka nedokáže zmeniť spôsob svojho života. Aj napriek veľkej túžbe po návrate maloletej I. do jej domácnosti neprestala požívať alkoholické nápoje a nerozišla sa s manželom, ktorý má taktiež podiel na vytváraní nevhodného prostredia na výchovu maloletej I.. Matka ešte aj v septembri 2014 po rozhodnutí prvostupňového súdu prišla na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene tak pod vplyvom alkoholu, že s ňou nebola možná ani komunikácia.

Ustanovenie § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré umožňuje zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby v prvom rade zdôrazňuje, že takéto rozhodnutie musí vyžadovať záujem dieťaťa. Podmienky na zverenie maloletej I. do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky boli splnené. Maloletá I., ktorá je vo veku 9 rokov, opakovane pred kolíznym opatrovníkom potvrdila, že chce zostať v rodine navrhovateľky, vyhovuje jej stav, že sa o ňu matka osobne nestará, pretože požíva alkoholické nápoje a ona sa za ňu hanbí. Rozhodnutie okresného súdu je na prospech maloletej. Potvrdila to aj triedna učiteľka maloletej I. a kolízny opatrovník, ktorý situáciu v rodine matky a navrhovateľky stále monitoruje. I napriek zvereniu maloletej I. do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky zostali zachované rodičovské práva a povinnosti matky aj otca. Je len na rodičoch, či spôsobom svojho života preukážu, že im môže byť dovolené vykonávať povinnosti rodiča a starať sa osobne o maloletú I.. Kým rodičia nevytvoria vhodné prostredie na výchovu maloletej I., je dôvodné, aby osobnú starostlivosť o maloletú vykonávala navrhovateľka, ktorá spĺňa všetky zákonné predpoklady na výkon tejto zodpovednej funkcie a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že vykonáva náhradnú osobnú starostlivosť v záujme maloletej I.. Rozhodnutie okresného súdu je plne v súlade s § 45 a nasl. Zákona o rodine.

Zákon o rodine v § 45 ods. 1 výslovne ustanovuje, že vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o jeho zverení do náhradnej osobnej starostlivosti nezaniká. Správne okresný súd preto uložil obom rodičom povinnosť prispievať na výživu maloletej I. v rozsahu, ako im to umožňujú ich osobné a majetkové pomery.

Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú podľa § 45 ods. 6 Zákona o rodine práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa

zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Z vyjadrenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen je zrejmé, že navrhovateľka nebráni matke v styku s maloletou, ale matka dohodnutý režim styku s maloletou I. nerešpektuje. Rodičia alebo navrhovateľka môžu požiadať súd o úpravu styku rodičov s maloletou.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.